

dige, naar man vil sætte sig det angivne Formaal, idet Jorden jo overhovedet ikke forøges, medens Befolkningen derimod bestandig tiltager. Derksom man virkelig vil bevare Jorden for Slægterne og vil bevare Jordbrugene med et saadant Omfang og af en saadan Betydning, at de kunne ernære de Familier, som besidde dem, og holde dem oppe i den Stilling, som de tidligere have indtaget, saa forekommer det mig — jeg gjentager det — at det er ganske nødvendigt, at man vedtager en Bestemmelse, som gjør det muligt for Forældrene at overdrage Jorden paa særdeles gunstige Vilkaar til en enkelt af Arvingerne, selv om det skeer til Præjudice for de andre Arvinger, og ikke alene at kunne overdrage den til dem, men ogsaa i mange Tilfælde at kunne binde Jorden til den enkelte Arving, eller rettere at kunne binde denne Arving til Jorden.

Madvig: Jeg har kun lidet Haab om at udrette Noget ved det, som jeg nu vil sige, idet jeg ligeoverfor mig har baade Ministren og hele Udvalget, skjøndt jeg dog nu har mærket, at der idetmindste er nogle Medlemmer af Udvalget, der endda ikke staae mig saa meget fjernt. Jeg troer imidlertid at burde tage Ordet alligevel, og jeg troer derhos at burde tage det just paa dette Punkt, fordi jeg vil fremstille og forsvare den modsatte Mening af den, der nu lige blev udviklet af den ærede 2den Landsdtingsmand for Ide Kreds (Estrup). Jeg vil nemlig ikke blot opponere imod den sidste Deel af Lovforslagets § 23, men jeg vil tale og stemme imod hele Paragraphen, og jeg ønsker og haaber at faae idetmindste endeel Medlemmer til at stemme med mig. Jeg er i det Hele en Modstander af ulige Arv; jeg anseer den lige Arv for den i Almindelighed rigtige og billige. Man skulde nu ogsaa troe, at denne Sætning maatte være saameget mere anerkjendt her i Landet, som vi jo for ikke mange Aar siden have ophævet Uligheden mellem Mænds og Kvinders Arveret (Carlsen: Det er noget ganske Andet). Ja, det er tildeels noget ganske Andet, men det er dog det Samme. Der er imidlertid, for at bevare Jorden i Familierne, i Aaret 1769, altsaa paa en Tid, da Enhver ved, at Bøndergaardene, ogsaa Selveiergar-

dene, havde en meget ringe Værdi; og da det altsaa var vanskeliggere at ordne hele Forholdet, skeet en Forandring og en Afvigelse fra den lige Arveret med Hensyn til Selveiergaardene, saaledes at en Deel af deres Værdi — om ikke villkaarlig det Hele, saa dog næsten det Hele — kan tillægges en Enkelt. Hvad der nu foreslaaes i § 23, det er at overføre denne Ret til at forandre den lige Arv til en i høj Grad ulige Arv fra Selveierhøndergaardene ogsaa til Sædegaardene. Dette er imidlertid en Udvidelse, som jeg ikke seer, at der er nogen Grund til, naar man lægger Mærke til, hvorefter den allerede i saa Henseende paa anden Maade er tilstaaet Sædegaardene. Jeg anseer det for meget naturligt, at en Familie eller en Besidder ønsker at bevare den Eiendom, hvortil hans og maaskee hans Slægts Grindringer ere knyttede, for sine Børn og sine Efterkommere, en Bestræbelse, der forresten ikke i vort Land for de større Gaardes Bedkommende har viist sig saa overordentlig gjennemtrængende og stærk, idet der er meget saa større Gaarde, der i en meget lang Tid have været i den samme Slægts Eie, forsaavidt de ikke have været bundne ved fideicommissariske Baaend. Jeg finder som sagt en saadan Bestræbelse ganske naturlig, og hvis jeg selv havde en Eiendom, vilde jeg sandsynligviis ogsaa stræbe efter, at denne Eiendom, hvortil jeg havde knyttet min egen Virksomhed, og som jeg havde drevet, kunde gaae over til mine Børn; jeg vilde glæde mig ved at tænke mig denne Eiendom i min Families fortsatte Besiddelse. Men fra denne naturlige Bestræbelse maa man vogte sig for at komme saa vidt, at man bliver jordbunden eller gjør Andre jordbundne, hvad man i Oldtiden kaldte glebæ adscriptus, og at man knytter sin Person til Jorden, som om den var det Bæsentligste. Herpaa synes det mig nu imidlertid, at Bestemmelserne i § 23 gaae ud. Jeg anseer det for tilstrækkeligt, at Sædegaardseierne beholde, haad de nu have. Hvilken Afgang har Sædegaardseieren nu til at holde Eiendommen i Familien og til at lade den komme i et Børns Haand? Han har den Ret at kunne tillægge et enkelt Børn det Halve af sit Bo. Denne Ret har han allerede, og, naar